

PRINCIPALELE SPECII DE CORMOFITE UTILIZATE CA ADJUVANTE ÎN TRATAREA HIPERTENSIUNII ARTERIALE

Monica FLEANCU*

Chimioterapia, cu performanțele ei deosebite, nu a putut și nu va putea înlătura plantele medicinale din arsenalul terapeutic, acțiunile farmacodinamice a numeroase principii vegetale neputând fi încă reproduse de substanțele de sinteză. Pe de altă parte, numărul bolnavilor care acceptă cu multă încredere medicamentul natural este în continuă creștere, fitoterapia demonstrând, de-a lungul secolelor de practică, eficiența sa în vindecarea diferitelor maladii și toxicitatea scăzută sau inexistentă a medicamentului natural în comparație cu cel de sinteză. Substanțele vegetale medicamentoase sunt cel mai bine tolerate de organismul animal, au o mai bună disponibilitate și, deși acțiunea lor este mai slabă, efectul în timp este cel scontat. Totodată, materia primă vegetală este mai accesibilă, iar medicamentele vegetale cele mai active, extractele, se obțin prin tehnici simple, cu efort financiar mai scăzut față de cel practicat pentru substanțele de sinteză.

Astăzi, în țările cu o industrie de medicamente dezvoltată, fitoterapia reprezintă o ramură specifică importantă a științelor medicale, numărul plantelor medicinale și al preparatelor vegetale fiind în continuă creștere. Dintre produsele farmaceutice de origine vegetală, circa 40% au în compoziția lor principii active de origine vegetală sau au la bază structuri chimice apropiate de cele existente în celula vegetală.

În alte țări, cum sunt China, Coreea ș.a., predomină medicina tradițională, care poartă amprenta experienței acumulate în milenii de practică și peste 80% din populație aplică fitoterapia cu foarte bune rezultate, alături de alte produse naturale.

În medicina populară a țării noastre, dintre cele 3700 specii vegetale sunt folosite peste 850 de plante medicinale, dintre care numai aproximativ 200 sunt studiate din punct de vedere chimico-farmaceutic.

Conform unui sondaj realizat la cererea **Centrului pentru Politici și Servicii de Sănătate**, pe un eșantion reprezentativ de 1.517 români, peste 15 la sută din populație suferă de hipertensiune arterială, 12 la sută de o boală de inimă, 8 la sută au ulcer gastric sau duodenal, iar câte 3 la sută suferă de osteoporoză și diabet.

Ultima anchetă privitoare la starea de sănătate a populației, efectuată de Ministerul Sănătății, demonstrează că prevalența bolilor cardiovasculare la 100 de persoane examinate, în vârstă de peste 15 ani, a fost la bărbați de 36,29 și la femei de 40,18, dintre care mai mult de 14 bărbați și, respectiv, 18 femei aveau hipertensiune arterială. Incidența este mai ridicată în mediul urban, comparativ cu mediul rural.

Având în vedere numărul mare al cazurilor de hipertensiune arterială, în această lucrare este realizată o sinteză a plantelor folosite la obținerea de produse vegetale ce pot fi indicate ca tratament sau ca adjuvante în tratamentul acestei boli.

Principalele specii de cormofite utilizate ca adjuvante în tratarea hipertensiunii arteriale	Produse vegetale utilizate ca adjuvante în tratarea hipertensiunii arteriale
<i>Sophora japonica</i> L. (soforă, salcâm japonez)	<i>Sophorae flores</i>
<i>Crataegus monogyna</i> Jacq. și <i>Crataegus oxyacantha</i> L. (păducel, mărăcine, gherghinar)	<i>Crataegi flores et fructus</i>
<i>Polygonum hydropiper</i> L. (piper de baltă, piper de apă, dintele dracului)	<i>Polygoni hydropiperis herba</i>
<i>Althaea rosea</i> (L.) Cav., var. <i>nigra</i> și var. <i>atropurpurea</i>	<i>Malvae arboreae flores</i>

* Universitatea din Pitești

(nalbă de grădină, nalbă neagră)	
<i>Aesculus hippocastanum</i> L. (castan sălbatic, castan porcesc)	<i>Hippocastani semen și Hippocastani cortex.</i>
<i>Hypericum perforatum</i> L. (sunătoare, pojarniță)	<i>Hyperici herba</i>
<i>Olea europaea</i> L. (măslin)	<i>Oleum olivarum</i>
<i>Berberis vulgaris</i> L. (dracilă, lemn galben)	<i>Berberidis cortex</i>
<i>Chelidonium majus</i> L. (rostopască, iarbă de negi, măselariță)	<i>Chelidonii herba</i>
<i>Rauwolfia serpentina</i> (L.) Benth. et Kurs.	<i>Rauwolfiae radix</i>
<i>Vinca minor</i> L. (saschiu)	<i>Vinca minoris herba</i>
<i>Cinchona succirubra</i> Pavon, <i>Cinchona calisaya</i> Wedd., <i>Cinchona officinalis</i> L., <i>Cinchona ledgeriana</i> Moens (arbori de China)	<i>Chinae cortex</i>
<i>Theobroma cacao</i> (arborele de cacao)	<i>Cacao semen</i>
<i>Veratrum album</i> L. var. <i>typicum</i> Beck. și var. <i>lobelianum</i> Bernh (stirigoaie)	<i>Veratri rhizoma</i>
<i>Peumus boldus</i> Mol. syn. <i>P. fragans</i> Pers.	<i>Boldo folium</i>
<i>Viscum album</i> L. (vâsc alb)	<i>Visci folium cum stipetes</i>
<i>Leonurus cardiaca</i> L. syn. <i>Cardiaca vulgaris</i> Munch. și <i>Leonurus villosus</i> Desf. syn. <i>L. quinquelobatus</i> Gilib. (talpa găștii, coada leului)	<i>Leonuri herba</i>
<i>Ammi visnaga</i> (L.) Lam. (syn. <i>Daucus visnaga</i> L., syn. <i>Apium visnaga</i> Grantz.)	<i>Ammi visnagae fructus</i>

Principiile active răspunzătoare de acțiunea hipotensivă a acestor produse vegetale pot fi grupate în următoarele categorii:

- ✓ flavonele, cu acțiune capiloprotectoare, hipotensivă, diuretică și coleretică; sunt utilizate în tratamentul unor hemoragii, a hipertensiunii arteriale cu fragilitate capilară și în diferite tulburări circulatorii
- ✓ antocianii, ce intervin în restabilirea rezistenței vasculare capilare, măbind permeabilitatea acestora. Sunt utilizați în tratamentul adjuvant al arteriopatiilor, în hipertensiune arterială, tulburări vasculare;
- ✓ lipidele: oleuropeina, răspunzătoare de acțiunea hipotensivă a frunzelor de măslin;
- ✓ alcaloizii, care acționează asupra sistemului nervos central și autonom, asupra musculaturii netede, asupra aparatului cardio-vascular, ca citostatice, paraziticide, etc.;
- ✓ aminele, dintre care colina este un aminoalcool, bază cuaternară de amoniu, foarte răspândită în criptogame și fanerogame; este un excitant al parasimpaticului, un vasodilatator și hipotensiv;
- ✓ protidele;
- ✓ furanocromele, cu acțiune spasmolitică asupra fibrelor musculare netede și vasodilatatoare a coronarelor.

Principalele substanțe identificate în plante, răspunzătoare de acțiunea hipotensivă a acestora, sunt: berberina, reserpina, deserpidina, rescinamină, serpentina, vincamina, ergotoxina, ergotamina, chinina, teobromina, alcaloizii esteri, colina, piranocumarinele, flavonoidele, oleuropeina.

Pe baza principiilor active din plante s-au preparat medicamente folosite în tratamentul hipertensiunii arteriale, dintre care amintim: Raunervil fiole, Rutozid comprimate, Hiposerpil, Hipazin comprimate.

Având la bază diferite principii active, unele dintre ele puternic active, anumite plante medicinale cu efect hipotensiv pot fi folosite numai la indicația medicului.